

змагань спрямованих на досягнення певного спортивного результату, але і проведення різноманітних спортивних свят, фестивалів, конкурсів; врахування економічних факторів, що є необхідними для забезпечення участі у спортивних заходах всіх бажаючих, незалежно від рівня їх матеріального забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюллетень спортивной информации Совета Европы «Клиринг Хаус» // Спорт для всех. – 1997. - №1
2. Дергунов В. Международная федерация школьного спорта (ИСФ) // Физическая культура в школе. -1995- №2- С. 68.
3. Зотов А.П. Актуальные проблемы детско-юношеского физкультурно-спортивного движения // Спорт, духовные ценности, культура. В.7. Детский спорт (концепции, программы, технологии). –М.: Гуманитарный Центр «СпАрт» РГАФК, 1997. – 317 с.
4. Поспех Е., Войнар Д., Костюченко В. Физическое воспитание учащейся молодежи в контексте формирования спортивного резерва // Теория и практика физической культуры. – 2002. - №4. – С. 59-63.
5. Детско-юношеский спорт – зона особого внимания // Спорт для всех. – 1997. - №1. – С. 21-26.
6. Турчик І. Шиян О., Роль спорту в навчально-виховному процесі шкіл Великобританії (Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень) // Фізичне виховання в школі. – 2005. - №1. – С. 51– 54
7. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. - Т.: Навчальна книга. - Богдан, 2001. -272 с.
8. Шиян О., Турчик І., Зауляк І. Особливості структури організації діяльності у сфері фізичного виховання, спорту та рекреації у великій Британії // реалізація здорового способу життя – сучасні підходи: Зб. наук. статей II Міжнар. Конф. (22 -23 травня 2003). – Дрогобич 2003. – С.170
9. Kraft R. Learning through games discovery // The Physical Educator. – 1987. - №4. – P. 18-22.
10. Rose S. Star wars on the floor // Strategies. – 1992. - №7. – P.13-15 John G., Heart H. Handbook of sports and recreational building design. – London, 2000. - V.4. – P.160
11. Jones T., Duffy P., Murphy G. Dinneen J. Girls and boys come out to play. – Limerick: Thomson College of Education, 1997. – P. 76 – 79.

УДК 372.037:613

Фартушок Л. І.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито особливості виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку під час перебування в дошкільному закладі та родині. Визначені завдання педагогічного колективу щодо виховання уявлень про здоровий спосіб життя в дошкільників. Доведено, що спрямованість і тематика зазначених напрямків складається і корегується спільними зусиллями дошкільного закладу і сім'ї. Показано важливість створення сприятливих умов з боку дошкільних закладів та сім'ї для оптимального фізичного розвитку дитини, отримання знань про людський організм, опанування санітарно гігієнічних навичок.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, дошкільники, навчально-виховний процес, дошкільні заклади, сім'я.

Фартушок Л. И. Основные направления воспитания здорового образа жизни детей дошкольного возраста.

В статье раскрыты особенности воспитания здорового образа жизни детей дошкольного возраста во время пребывания в дошкольном учреждении и семье. Определены задачи педагогического коллектива по воспитанию представлений о здоровом образе жизни у дошкольников. Доказано, что направленность и тематика указанных направлений составляет и корректируется совместными усилиями дошкольного учреждения и семьи. Показана важность создания благоприятных условий со стороны дошкольных заведений и семьи для оптимального физического развития ребенка, получения знаний о человеческом организме, овладении санитарно гигиенических навыков.

Ключевые слова: здоровый образ жизни, дошкольники, учебно-воспитательный процесс, дошкольные заведения, семья.

Fartushok L. Basic directions of education of healthy way of life of children of preschool age. *In the article the features of education of healthy way of life of children of preschool age are exposed during in preschool establishment and family. It is indicated on not plenitude of implementation of preschool educational establishments of primary objective of education - to bring up healthy personality, able to save the health, and value of bringing in of family to the decision of problem of education of healthy way of life of preschool children. Set tasks of pedagogical collective in relation to education of pictures of healthy way of life for under-fives. It is indicated that efficiency of education of healthy way of life of under-fives depends on purposeful activity of teachers and forming of the proper level valeo-pedagogical cultures in family, to unity of pedagogical influence of preschool establishment and family in education of healthy way of life of children of preschool age, update of valeological maintenance of work with parents and form of their pedagogical education. The efficiency of the system to promote healthy lifestyles for children of preschool age. Showing the importance of creating an enabling environment by preschools and family to optimal physical development of children, to acquire knowledge about the human body, mastering sanitary hygiene practices. It is proved that the direction and subject these areas consists joint efforts and adjusted pre-school and family. Indicated that healthy lifestyle education will be effective only when it is taken into account age and individual characteristics of each child. The main areas of healthy lifestyle education of preschool children.*

Key words: healthy lifestyle, preschool, educational process, pre-school, family.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах сьогодення на тлі екологічного та соціального неблагополуччя країни відзначається погіршення стану здоров'я громадськості, особливо дітей. У великій кількості дітей, які приходять до школи після закінчення дитячих дошкільних установ спостерігається погіршення психофізіологічного та соціального здоров'я та неготовність до навчання. Збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління є одним з головних завдань країни, що забезпечується різними нормативно правовими документами такими як Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», та інших нормативних актах стосовно дитинства [2]. Стан здоров'я населення має ключове значення для соціально-економічного розвитку країни і навпаки, адже ефективність продуктивності і творчої діяльності певною мірою залежить від здоров'я людини. Саме тому ідеї ціннісного становлення до власного здоров'я як запоруки успіху подальших досягнень повинні сьогодні бути пріоритетними у роботі з дітьми дошкільного віку. Відомо, що здоров'я людини залежить від багатьох факторів, а саме: 10-15% - від діяльності системи охорони здоров'я; 15-20% - від генетичних чинників; 25% - від соціально-економічних, та екологічних умов; 50-55% - від умов і способу життя [5, с. 21]. Сім'я, громадські організації, навчально-виховні заклади усіх типів та рівнів ставлять перед собою завдання збереження, зміцнення та поліпшення стану здоров'я дитини в складних соціальних умовах, що склалися. Дані різних досліджень показують, що за останні роки кількість здорових дошкільнят зменшилася в 5 разів і становить лише 10% від контингенту дітей. У зв'язку з цим проблема виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку викликає інтерес та зацікавлення у дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку активізувала пошук нових технологій фізкультурно-оздоровчої роботи, оцінки стану здоров'я і фізичного розвитку дітей дошкільного віку. Ставлення дитини до власного здоров'я є фундаментом для подальшого усвідомлення та розвитку у дитини потреби здорового способу життя. Як дитина у майбутньому буде ставитися до свого здоров'я залежить від усвідомлення нею цього процесу. Основи здорового способу дітей залежать від уявлень дитини про складові цього поняття (правильне харчування, дотримання режиму дня, рухової активності, гігієнічних процедур) і вміння реалізувати їх у повсякденному житті (їсти лише корисну їжу, мити руки, чистити зуби, робити ранкову гімнастику, тощо).

Враховуючи актуальність проблеми ціннісного ставлення до власного здоров'я та навичок здорового способу життя дошкільнят їй були присвячені дослідження Е. Вільчковський, С.Цвек, Л. Артемова, Н. Денисенко, О. Іванашко, С. Юрочкіна та ін. Не зважаючи на посилену увагу науковців до проблеми виховання здорового способу життя у дошкільників ця проблема вимагає подальшого вивчення пошуку нових технологій, підходів для реалізації завдань у цьому напрямку. Проблема виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку стала предметом дослідження науковців різних галузей знань: медичної (Г. Апанасенко, Д. Давиденко, В. Волков, П. Половников), біомедичної (Ю. Лісцин, О. Щетінін), соціальної (О. Вакулєнко, Л. Жаліло, В. Климова, В. Скумін, О. Яременко), психологічної (В. Ананьєв, С. Шапіро).

Мета дослідження. Метою статті є: дослідити основні напрями виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку у навчально-виховному процесі та проаналізувати значення здорового способу життя у житті дошкільника.

Виклад основного матеріалу. У системі національної освіти дошкільні навчально-виховні заклади є найціннішим скарбом кожного народу. Вони закладають фундамент освіченості нації і багато в чому визначають ефективність її наступних сходинок освіти, перш за все початкової. В дошкільних закладах навчально-виховний процес спрямований на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей тощо. Тому проблема виховання здорового способу життя підростаючого покоління займає провідне місце в дошкільній освіті. Ця проблема активно обговорюється на державному рівні, що підтверджують: Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», інших нормативних актах стосовно дитинства [2], національна програма «Діти України» [7], «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті» [8], що передбачають завдання, спрямовані на зміцнення, формування та збереження здоров'я дітей, виховання соціально-активної, фізично здорової та духовно багаті особистості.

Успішне вирішення проблеми виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку можливе за умови створення в дошкільних закладах ефективної системи роботи з пропаганди здорового способу життя, метою якої є:

- зміцнення морального та фізичного здоров'я дошкільнят;
- спрямування уваги дошкільників на власне здоров'я та розвиток умінь і навичок його збереження;
- постійна пропаганда принципів здорового способу життя;
- залучення батьків та громадськості до утвердження принципів здорового способу життя.

Фізичне здоров'я є головною умовою духовного і морального здоров'я дитини. Від ставлення дитини до свого здоров'я багато в чому залежить його збереження і зміцнення в майбутньому. Навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я – найважливіше завдання сучасних дошкільних навчальних закладів. У дошкільному дитинстві закладається фундамент основ здорового способу життя, виховуються основні риси особистості людини. Дошкільні заклади та сім'я мають створити сприятливі умови для оптимального фізичного розвитку дитини, отримання знань про людський організм, опанування санітарно гігієнічних навичок. У період дошкільного дитинства закладається фундамент здоров'я, формується життєво необхідні рухові навички, вміння, розвиваються важливі фізичні якості, що свідчить про необхідність правильного фізичного виховання, яке має сприяти оздоровленню і повноцінному розвитку дитини.

Здорова особистість дитини формується у двох соціальних інститутах: сім'ї та дошкільному закладі. На сьогоднішній день дошкільний заклад не повністю виконує головну мету виховання – виховати здорову особистість, здатну берегти своє здоров'я, а отже існує необхідність у залученні родини до вирішення проблеми виховання здорового способу життя дошкільників. Перед тим, як займатися проблемами виховання здорового способу життя дошкільників, необхідно вивчити ставлення сім'ї до цієї проблеми: як батьки піклуються про своє здоров'я та здоров'я дітей, чи вміють і прагнуть дотримуватися правил здорового способу життя, наскільки вони обізнані з цих питань, чи дотримуються певних моделей здорового способу життя [1, с. 172-173].

Виховання здорового способу життя у родині передбачає:

Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)

- 1) виховання у неї бажання займатися фізичною культурою та спортом, загартовуватися, дбати про своє здоров'я, бережно ставитися до свого тіла та організму (велике значення має особистий приклад батьків);
- 2) формування основних рухових навичок пов'язаних з ходьбою, біганням, лазанням, стрибками (потрібно створити в дома спортивний куточок);
- 3) розвиток рухових якостей швидкості, спритності, гнучкості, сили (граючись з дітьми на дозвіллі в рухливій грі);
- 4) бажання зберегти красиву рівну поставу;
- 5) збереження профілактики порушення зору та слуху в дітей (розумне використання передач телебачення та комп'ютера);
- 6) вчасне попередження виникнення неадекватної поведінки в дітей, неврозу.

Для здійснення реалізації всієї системи щодо виховання здорового способу життя у дітей дошкільного віку важливою частиною є робота з батьками. Протягом року потрібно проводити різні консультації, батьківські збори, де питання про здоров'я дітей були б пріоритетними. Саме тому одним з завдань дошкільних закладів є активна просвітницька робота з батьками з досліджуваної теми [9, с. 196-200]. Ефективність виховання здорового способу життя дошкільників залежить від цілеспрямованої діяльності педагогів та формування належного рівня валео-педагогічної культури в сім'ї, єдності педагогічного впливу дошкільного навчального закладу і сім'ї у вихованні здорового способу життя дітей дошкільного віку, оновлення валеологічного змісту роботи з батьками та форм їхньої педагогічної освіти [4, с. 19]. Вченими доведено, що здоровий спосіб життя в більшості залежить від рухової активності дошкільнят, від віку та режиму дня, а також ставлення дітей до необхідності вести здоровий спосіб життя (Е. Вільчковський, О. Курок, Т.Баєва).

Фізична культура є яскравим прикладом не тільки теоретичних знань з виховання здорового способу життя. Метою фізичного виховання, починаючи з раннього дитинства, є виховання фізично досконалої людини, зміцнення здоров'я та підвищення її працездатності [3, с.52]. Фізичний розвиток дошкільнят відбувається й без фізичного виховання, тільки за допомогою занять фізичними вправами (ранкова гімнастика, заняття фізкультурою та ін.), можна досягнути всебічного розвитку дитячого організму. Розвиток рухових якостей дітей має також оздоровче значення [3, с.54]. Рухова діяльність у процесі фізичного виховання дає змогу підготувати дитину до трудової діяльності. На фізкультурних заняттях, під час ранкової гімнастики виховується дисциплінованість, прагнення досконалості, наполегливість. Успішна рухова діяльність у дитячому колективі, позитивна оцінка зусиль дитини дорослими, самоаналіз якості виконання вправ, радість співучасті у рухливих іграх — усе це сприяє розвитку емоційно-почуттєвої сфери. Зміцнення здоров'я дітей, покращення їх фізичного розвитку передбачає виховання культурно-гігієнічних вмінь та навичок. Засвоєння їх дитиною відбувається під керівництвом дорослих. Дитина привчається мити руки, чистити зуби, охайно їсти, слідкувати за своїм зовнішнім виглядом, а це сприяє вихованню самостійності та організованості, акуратності, бережливого ставлення до свого зовнішнього вигляду, з повагою ставитися до дорослих та своїх однолітків [3, с.59]. Саме тому ще з дошкільного віку необхідним є виховання здорової особистості, створення умов для розвитку її компетентності у фізичній й інтелектуально-духовній сферах.

ВИСНОВКИ

У дошкільному віці закладається фундамент фізичного і психічного здоров'я людини. Саме тому так важливо сформувати у дітей базу знань про навички здорового способу життя, потребу в заняттях фізичною культурою та спортом. Робота в цьому напрямі буде ефективною, якщо враховувати вікові та індивідуальні особливості кожної дитини. Активно залучати батьків до обговорення цієї проблеми, адже не лише у дошкільному закладі, а й у родині дитина наслідуючи батьків виховує у собі позитивне ставлення до здорового способу життя.

Основними напрямками виховання здорового способу життя дітей дошкільного віку у навчально-виховному процесі є:

- 1) навчально-виховний процес;
- 2) організація раціонально-активного дозвілля;
- 3) залучення батьків до процесу виховання здорового способу життя;
- 4) залучення дітей дошкільного віку до активної рухової діяльності, заняття фізичними вправами;

Подана вище тематика зазначених напрямків складається і корегується спільними зусиллями дошкільного закладу і сім'ї.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баєва, Т. Формування здорового способу життя в особистісно- орієнтованому виховному процесі життя / Т. Баєва // Соціально-педагогічні проблеми сучасної середньої та вищої освіти в Україні. – Житомир: ЖДПУ, 2002. – С. 172-173.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
3. Вільчковський, Е.С., Курок, О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
4. Волошин, О. Р. Валео-педагогічна культура батьків та її роль у формуванні здорового способу життя дітей дошкільного віку / О. Р. Волошин // Педагогіка психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання.
5. Лисицын, Ю. П. Основной вопрос медицины. Образ жизни. Общественное здоровье. Санология. / Ю. П. Лисицын // Актовая речь. – М.: ВНИИМИ, 1987. – 56 с.
6. Луцки, І. В. Зростає здорова дитина! / Луцки І. В. – Х.: Основа, 2008.
7. Правові системи НАУ: НАУ-Online. – Режим доступу до сайту: <http://www.zakon.nau.ua/doc/?uid=1082.225.2&nobreak=1>
8. Президент України Віктор Ющенко: Офіційне Інтернет- представництво. – Указ президента України № 347/2002 Про Національну доктрину розвитку освіти. – Режим доступу до сайту: <http://www.president.gov.ua/documents/html>
9. Туманова, В. Особливості формування здорового способу життя дітей дошкільного віку у ДНЗ / Туманова В., Ляшенко В., Гнутов Є., Гнутова Н. // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю з дня

народження Івана Боберського «Проблеми формування здорового способу життя молоді». – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2013. – С. 196-200.

10. Baeva, T. (2002). Formuvannya healthy way of life in the personality oriented educate process of life, The Socialpedagogical problems of modern secondary and higher education in Ukraine, Zhytomyr, ZHDPU, Ukraine, p. 172-173.

11. Bogush, A. (2012). The basic component of Elementary Education, auth. count in A. Bogush..., Kiev, Ukraine.

12. Vilchkovskyy, E., Kurok, O. (2008). Theory and methods of physical education of preschool children, teach. guidances, amounts, SHS "University Book".

13. Voloshin O. (2011). Vale pedagogical culture of parents and its role in promoting healthy lifestyles preschoolers Pedagogy psychology and medical-biological problems of physical training.

УДК 378.013.77:378.14:37.037

Чепелюк А.В.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ У ФОРМУВАННІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У даному дослідженні визначено методи навчання для покращення ефективності формування психолого-педагогічної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури. Обґрунтовано суть та значення педагогічних ситуацій, проблемних занять, рольових ігор, сюжетно-рольових занять, тренінгів.

Ключові слова: вчитель фізичної культури, студент, методи навчання, педагогічна ситуація, рольова гра, заняття, тренінг, психолого-педагогічна компетентність.

Чепелюк А.В. Методы обучения как одна из составляющих в формировании психолого-педагогической компетентности будущего учителя физической культуры. В данном исследовании определены методы обучения для повышения эффективности формирования психолого-педагогической компетентности будущего учителя физической культуры. Обоснованно суть и значение педагогических ситуаций, проблемных занятий, ролевых игр, сюжетно-ролевых занятий, тренингов.

Ключевые слова: учитель физической культуры, студент, методы обучения, педагогическая ситуация, ролевая игра, занятия, тренинг, психолого-педагогическая компетентность.

Chepelyuk A.V. Methods of teaching as one of the components in the formation of psycho-pedagogical competence of future teachers of physical culture. In this research the teaching methods to improve the efficiency of formation of psycho-pedagogical competence of future teachers of physical culture. Grounded nature and importance of pedagogical situations, problem sessions, role playing games, role-play lessons and trainings. The defining principle of building systems teaching situations, problem sessions, creative tasks, role playing games, role-play lessons and training in the process of psycho-pedagogical competence of future teachers of physical culture characterized by a gradual and systematic increase in task complexity. Our research has shown that important in the process of psycho-pedagogical competence are the psychological, educational and problem-educational tasks. This ensures consistent training students to solve more complex educational problems and improve their preparedness for future careers teacher of physical culture. Using the proposed teaching methods will improve the efficiency of formation of psycho-pedagogical competence of future teachers of physical culture. Formation of psycho-pedagogical competence of future teachers of physical training is carried out not only on training in psychological and educational cycles of professional training, but also in all classes of professional training and subject training.

Key words: physical training teacher, student, teaching methods, teaching situation, role play, exercises, training, psycho-pedagogical competence.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Вирішальною ланкою перебудови всієї системи освіти є вчитель, тому важливого значення надається його психолого-педагогічній підготовці до педагогічної діяльності, як невід'ємної складової оволодіння студентами ґрунтовними практичними вміннями і навичками, а також, набуває особливого значення в їх майбутній професійній діяльності. Для майбутнього вчителя фізичної культури елементи цієї діяльності повинні застосовуватися у педагогічній практиці в стінах вищого навчального закладу, хоча б на елементарному рівні. І чим раніше майбутній учитель фізичної культури почне застосовувати набуті психолого-педагогічні знання, тим більше в нього можливостей для вдосконалення, підвищення рівня своєї кваліфікації, для оволодіння педагогічною майстерністю [10]. Тому, основним завданням покращення якості формування психолого-педагогічної компетентності майбутніх учителів фізичної культури є застосування у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу таких активних методів навчання, як моделювання педагогічних ситуацій, проблемних занять, рольових ігор, сюжетно-рольових занять, тренінгів. Зазначимо, що вміння конструювати складові навчального процесу – діяльність викладача та студентів (методи навчання), які функціонують в умовах включення студентів у навчально-пізнавальну діяльність, є вагомим складовою їх психолого-педагогічної підготовки [9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи науково-педагогічні дослідження, зазначимо, що науковці-дослідники О. Забокрицька [5], П. Кандиба [6] та ін.. намагались досягти вирішення проблеми формування психолого-педагогічної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури за рахунок удосконалення методів навчання, а також за рахунок змін змісту фізкультурної освіти М. Дутчак [3], С. Живага [4] та ін. Науковець Г. Генсерук [1] визначає поняття "методи навчання" – як способи навчальної роботи вчителя та організації навчально-пізнавальної діяльності учнів щодо вирішення